

ΠΩΣ Ο ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΕΠΑΙΡΝΕ ΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΑΝΕ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΜΕΡΙΚΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΥΝ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝΤΑΣ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

«Την Γαλάτειαν και μίαν καλύβην».

Σπυρίδων Βασιλειάδης, Γαλάτεια (αποσπάσματα)

ΓΑΛΑΤΕΙΑ / ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων: Δημήτρης Συμεωνίδης JP

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(Πυγμαλίων. Έμφανίζεται ο Λείριος).

ΛΕΙΡΙΟΣ. Βασιλεῦ...

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Ανάβα εἰς τὴν ὑπερτάτην σκοπιὰν καὶ ἰδὲ ἂν ἔρχωνται. Ἰδέ° ἂν οὐδὲν βλέπῃς, ἐτοίμασόν μου τὸν ἵππον τάχιστα. Λέγε μοι. (Ὁ Λείριος ἀπέρχεται. Μετά τινα σιωπὴν). Θὰ διέλθωμεν τὸ ἔαρ θαυμασίως. Οἱ ὄμιλοι τῶν Ἰώνων αὐλητῶν καὶ ὄρχηστρίδων αὔριον καλοῦνται. Ἡ μεγάλη σκηνὴ τῶν ἐντὸς τοῦ δάσους θὰ εἶνε μαγικὴ. Παρηγγεῖλα ὅ,τι χάριεν καὶ ἡδύ. Γαλάτεια, διατὶ ἀργεῖς; (Εἰσέρχεται ὁ Λείριος).

ΛΕΙΡΙΟΣ. Ἄνθρωπός τις ἢ βασιλεῖος συνοδεία οὐδαμοῦ. Μακρὰν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ φαίνεται φερόμενον πρὸς τὰ ἐδῶ σκοτεινόν τι νέφος ἢ θηρίον. Ἐὰν μὴ εἶνε τυφῶν μανιώδης, τότε εἶνε ὁ Ρέννος.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Ὁ Ρέννος εἶνε!

ΛΕΙΡΙΟΣ. Ἐὰν εἶνε ἄνθρωπος ὁ ἐρχόμενος, οὐδέποτε πολεμιστὴς εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐρρίφθη ὀρμητικώτερος κατὰ τοῦ θανασιμωτέρου ἐχθροῦ του.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Ἄφες τοὺς λόγους καὶ ἰδὲ καλλίτερον. Εἶνε ὁ Ρέννος; (Ἀπέρχεται ὁ Λείριος).

Ὁ Ρέννος° ἀλλὰ μόνος; Διατὶ νὰ μὴ συνακολουθῇ ἡ Γαλάτεια; ὦ, ἔστω° ἄς εἶνε τοῦλάχιστον ὁ Ρέννος! Ἡ ὀρμὴ εἶνε βεβαίως χαρὰς εὐαγγέλια. Ἄς ἀναβῶ νὰ ἴδω ἴσως ἔρχεται ἡ Γαλάτεια κατόπιν τοῦ. ὦ, βεβαίως ἔρχεται! Ὁ Λείριος εἶνε τυφλός° τὸ νέφος τοῦ κονιορτοῦ καλύπτει τὴν Γαλάτειαν. Ἄς ἀναβῶ.

(Προχωρεῖ ν' ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἀνοίγεται ἡ θύρα).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Πυγμαλίων. Παρουσιάζεται ὁ Ρέννος ἐνδεδυμένος ὡς ἐν πολέμῳ, αὐστηρὸς καὶ ἀγέρωχος).

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ (ὀρμῶν νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτόν). Ρέννε!

ΡΕΝΝΟΣ (ὑποχωρῶν παγερώς). Οἱ θεοὶ κριταὶ ἡμῶν καὶ παραστάται.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Πῶς μόνος καὶ οὕτως σκυθρωπός, Ρέννε; Τί εἶπες; Εἶπέ με πρὸ παντὸς καὶ πρὸς θεῶν: πῶς ἔχει ἡ Γαλάτεια;

ΡΕΝΝΟΣ. Ἄριστα. Ὁ Ρέννος ὅμως ἔχει κακῶς, πάρα πολὺ κακῶς, Πυγμαλίων. Μάτην ἀνέμεινα° ἐσιώπησες. Τώρα ἀνοίγω τὰ χεῖλη καὶ ὀμιλῶ ἐγώ.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Λέγε, λέγε, Ρέννε μου. Συνέβη τι ἡμῖν ἀπαισίον;

ΡΕΝΝΟΣ. Ἐμοὶ μόνω. -Ἄκουσον, Πυγμαλίων. Εἶμαι ὁ κακὸς δαίμων τοῦ οἴκου. Παιδίον ἔτι ἔπταιον εἰς τὸν πατέρα ἡμῶν, πάντοτε ἔπταιον ἐγώ° μίαν ἡμέραν ἔπταισα πολὺ καὶ με κατηράσθη. Μὴ δυνηθεῖς νὰ ἐπαιτήσω συγγνώμην, ἐδιώχθην ὡς κύων λυσσῶν ἀπὸ τῆς καρδίας του καὶ τῶν ἀνακτόρων του. Ἡ κατὰ ἐκείνη μοὶ ἔσπειρε τὴν ὁδὸν τῆς

Πορτραῖτο τοῦ Νίκου Καζαντζάκη

πλάνης με ἀκάνθας καὶ θηρία. Ἐπάλαιον, ἡγωνίων καὶ ἐπλανώμην. Ὁ πικρὸς γέρων εἶχεν ἀποθάνῃ, ὁ δὲ υἱὸς Πυγμαλίων ἐδέχθη τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς καὶ τὸν θρόνον τῆς Κύπρου. Ἐκτοτε ὁ Πυγμαλίων ἔζη περιφανῆς ἐν μέσῳ τρυφῆς καὶ πλούτων, ὁ ἄγνωστος Ρέννος ἔρημος ἐν μέσῳ ἐρήμων καὶ ταλαιπωριῶν. Σήμερον ὅμως ὁ κατάρτος υἱὸς ἐπιζήσας ἔρχεται καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τὴν μερίδα τῶν κτήσεων, ἄς ὁ πατὴρ τῷ ἡρνήθη. Εἶπον.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Τοῦτο ἦτο, ἀδελφέ μου; Πόσον ὁ Ρέννος μοὶ φαίνεται μικρότερος ἐκείνου ὃν ὁ πατὴρ κατηράσθη! Τοῦτο ἦτο μόνον καὶ οὕτω μοὶ λαλεῖς πικρῶς; Εἶμαι λοιπὸν τοσοῦτον μέλας τὴν μορφήν καὶ ἀπαισίος, ὥστε διειρηθῆς ὅτι τοσοῦτον θὰ σὲ ἡδίκουν, Ρέννε; Σκληροὶ θεοὶ, οἵτινες ἀφανῆ διεπλάσσετε τὰ ἀνθρώπινα σπλάγχνα, πολλάκις δὲ καὶ ἡ θερμότης στοργῆ παραλύει τὴν γλῶσσαν εἰς σιγὴν ὡς εἰς ἄρνησιν!... Ρέννε, εἶμαι τὴν ἡλικίαν μεγαλείτερος ἀπὸ σὲ καὶ εἶμαι υἱὸς πρωτότοκος, ὅμως εἶμαι ἀδελφός σου. Σὲ ἡγάπησα ὅθεν ὅσον καὶ ἐμὲ αὐτόν° οὕτως ἡ Κύπρος ἄς διαιρεθῇ εἰς δύο ἴσα καὶ ἀδελφὰ τεμάχια, ἐκάτερος δ' ἡμῶν ἄς λάβῃ τὸ ἔν. -Σοὶ ἀρκεῖ, Ρέννε;

ΡΕΝΝΟΣ. Ὅχι. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπήλαυσες τὰ κάλλιστα τοῦ βασιλείου νομήματα, τὰ τιμιώτερα° ἀπερρόφησες πλοῦτη. Καιρὸς νὰ λάβω ὅποσα καὶ σὺ ἀπεθησαύρισες. Αἱ καλλίτεροι πόλεις, αἱ πλέον εὐφωρότεροι τῆς νήσου γαῖαι, ἀνήκουσιν εἰς ἐμέ. -Οὐδὲ καλοῦμαι Ρέννος, ἀλλὰ κατάρτος.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ. Εἶπέ τὸ ὄνομά μου μίαν ἔτι φορὰν καὶ λάβε τας, Ρέννε! Ἄ, ἐπίστευσές ποτε ὅτι καὶ ἂν βαθὺ μεταλλεῖον χρυσοῦ ἀνεκάλυπτον ἐν Κύπρῳ θὰ ἡδυνάμην νὰ ἀνορύξω ἐκεῖθεν καρδίαν μίαν ἀδελφοῦ; Πῶς ἠλλοιώθημεν οὕτω, ἀδελφέ μου, ἐντὸς ὀλίγων ὥρων; νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ γενναία καρδία τοῦ ἥρωος οὕτως ἐγήρασε καὶ δούλη τοῦ χρυσοῦ ἐγένετο; Θέλεις τῆς Κύπρου τὰς πόλεις, τὰ θέρη, τὰ πλοῦτη ἅπαντα; Ἐχε ὅλα αὐτὰ, Ρέννε, καὶ εἶθε ἡ εὐδαιμονία τῶν ἀνθρώπων, ἡ χαρὰ δύο ἀδελφῶν, νὰ ἦσαν οἱ καρποὶ τῆς γῆς, οἱ μαργαρίται ἔτι καὶ οἱ ἀδάμαντες! Πῶς εἰσέτι μένεις κατηφῆς καὶ ἀγωνιῶν; Θέλεις τι καὶ ἔτι πλείοτερον; ΡΕΝΝΟΣ (ἀνεγείρων θυελλῶδες τὸ μέτωπον). Ἡ Κύπρος εἶνε μικρά. Ὁ βασιλεῖος θρόνος αὐτῆς ἔχει μίαν μόνην ἔδραν. Τίς θὰ καθίσῃ ἐκεῖ; Δύο βασιλεῖς ὁμοῦ θὰ ἦσαν νάννοι. Καλλίτερον ἐν μέσῳ τῶν ἐρήμων καὶ μόνος ὡς λέων, παρὰ ἐν μέσῳ πόλεως ἐγώ καὶ μετ' ἄλλου συνάρχων. Εἷς τῶν δύο ἡμῶν ἄς μείνῃ ὀρθίος καὶ βασιλεὺς. (Ἀνασπῶν τὴν σπάθην). Ἐν ἔτι δύναμαι: νὰ μὴ γείνω ἀπὸ ἐνέδρας φονεὺς. Φορεῖς σπάθην° ἄς ἀγωνισθῶμεν ἀνίλοι καὶ ὡς ἄνδρες. Τίς θὰ καθίσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς Κύπρου; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἄς ἀποκριθῶσιν αἱ σπάθαι ἡμῶν καὶ οἱ θεοὶ. Ἐὰν ἀποθάνῃς, ἡ ἀρὰ τοῦ πατρὸς ἐπ' ἐμέ εἶνε μεγαλειτέρα τῆς ἀρᾶς ἀδελφοῦ° ἂν φονευθῶ, πληροῦται ἡ ἐπ' ἐμοῦ εἰμαρμένη, εἰμαρμένη κατάρτος.

Ἡ Συνέχεια τὴν ἄλλη Παρασκευὴ

Ἐὰν εἶνε ἄνθρωπος ὁ ἐρχόμενος, οὐδέποτε πολεμιστὴς εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐρρίφθη ὀρμητικώτερος κατὰ τοῦ θανασιμωτέρου ἐχθροῦ του.